

Paradoxes de 'La Vanguardia'

Un dels fenòmens més curiosos del nostre país és *La Vanguardia*, un diari que no s'ha caracteritzat precisament pel catalanisme, però que lidera els rànquings de vendes des de fa dècades. Tres llibres poden ajudar-nos a entendre'n les interioritats.

Servitud, subtitulada *Memòries d'un periodista* (1928, reeditat per última vegada el 2002), no és pas una gran novel·la, però Joan Puig i Ferrer hi plasma la seva experiència com a redactor en el diari, que ell rebateja com *La Llanterna*. Hi denuncia la pràctica del plagi, les enveges dels companys, la humiliació de l'autocensura i els interessos extraperiodístics. Pel que fa a la línia editorial, s'hi pot llegir: "Som l'òrgan de la gent quieta i acomodaticia".

A *Una història de 'La Vanguardia'* (2006 i 2010), el periodista Josep Maria Huertas ressegueix minuciosament els inicis i la trajectòria del mitjà. Un dels propietaris, Carlos Godó, s'hi autodefineix com a "fundamentalmente gubernamental". Com recorda Huertas, del 1939 al 1978 la capçalera va ser *La Vanguardia Española*, un adjectiu introduït pel director Manuel Aznar, avi de qui més endavant presidiria el govern espanyol.

El 1971 apareix de manera pòstuma a París la *Història de 'La Vanguardia'*, de Gaziell, que en va ser director del 1920 al 1936. Aquest llibre bell i trist va ser reeditat el 1994 per Empúries i ara ha reaparegut gràcies a la jove editorial L'Altra. En un pròleg magnífic, Antonio Baños compara el propietari amb el *Ciudadà Kane* d'Orson

Gaziell, de qui s'ha reeditat 'Història de La Vanguardia' ARXIU

Wells, i Gaziell amb el seu home de confiança, que a la pel·lícula és interpretat per Joseph Cotten.

La *Història de 'La Vanguardia'*, de Gaziell, incorpora dosis elevades de lucidesa i d'amargor. Hi destaca el retrat àcid de Ramon Godó, rampellut, esguerrat, sociòpata, "homúnculus reconcentrat", l'anticatalanista que va consolidar el diari més llegit de Catalunya. Gaziell s'hi lamenta del país, dels

polítics, dels intel·lectuals, però sobretot dels propietaris del diari. Segons ell, dos principis editorials s'han mantingut al llarg de tots aquests anys: "Acatament automàtic a les institucions triomfants" i "Defensa, sense discussió possible, de l'ordre establert". No és estrany que un dels grans problemes de Gaziell fos respondre quan li preguntaven per què un diari amb aquestes característiques es deia *La Vanguardia*. *

TRUQUEN! ARNAU PUIG

El neci, el de curta mirada, el toix

Quan Erasmus de Rotterdam es va adonar que no comprenia res del que succeïa al seu temps, el de la nova dinàmica a la història i un dels més estúpids pel que fa a comportament humà, es va preguntar: qui fa tot això? La resposta immediata va ser una contradicció de mots, "l'elogi de la niciesia". Aquest és el nostre temps, aquesta és la nostra actualitat.

Abans, inicialment, a les cultures, els mots corresponien a les coses (començant per les mitologies); actualment els mots són el referent de la niciesia de qui els em-

pra. Greu qüestió aquesta atès que fa referència als socialment encarregats de vetllar per la salut de la societat: els savis, els legisladors, els científics i els que tenen la responsabilitat d'aplicar les normes dels enunciats dels mots. Si tots plegats no hi veuen més enllà del nas, qualsevol cultura i la humanitat entera està condemnada al fracàs i a una extinció ben immediata.

Aquesta és la gran crisi de l'actualitat: que tot respon a qui mira (i a la seva voluntat o fur intern), no al que hi ha o hi pugui haver després de la creativitat, aquesta sí, creadora de mots que tenen

sentit i mantenen les realitats viables. Tanmateix l'actitud del neci pot tenir una justificació: és la de la funcionalitat efectiva respecte del context de la seva mirada concreta projectada: funciona per ell. L'eficàcia d'aquesta funcionalitat és en relació a la seva capacitat de decisió, al poder social que ostenti.

Tanmateix les sortides sense sortida no deixen de ser, també, sortides. El llenguatge del neci manca de dimensió empàtica, de projecció sentimental; és totalment egoista i radicalment objectivat. És un dels llenguatges més perillosos. *